Štev. 14. V Ljubljani, dne 31. julija 1924. IV. leto.

List izhaja dvakrat na mesec.
Posamezna št. 75 p
Naročnina mesečno 1·50 D
Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

VOJNI INVALID

Državna licejska knjižnica Ljubljana

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo in upravništvo v Št. Peterski vojašnici.

Glasilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.

Deset let.

Kako hitro je minulo teh deset let tistim, katerim so tisti strašni časi prinesli bogastvo in veselje. Kako strašno so dolga ta leta nam, ki smo od tistega dne iz zdravih, močnih in mladih mož postali bolehavi, pohabljeni in ostareli od pomanjkanja in bede.

Deset let. Tisoče nas je takrat moralo na bojna polja, da položimo svoje glave v blagor tistih avstro-ogrskih zločincev, ki so nas vedno in povsod prezirali, teptali, ki so se zakleli, da morajo uničiti slovanski ponos in slovansko stremljenje po svobodi. V prve vrste so nas postavili proti Rusom in proti Srbom, češ, naj se »svojat med seboj pokolje«. Ukazali so nam, da naj namerimo morilna orožja na brate, da naj izpostavimo svoja prsa njihovim krogljam in bodalom ter tako zavarujemo življenja njim, ki so hoteli to klanje in iz naše krvi zidati svoj mogočni »Burg«, iz katerega bi nam ukazovali in nas ugonobili.

Mi pa, tisoči, smo šli, ker smo morali iti, z gnjevom v srcu in sanjali o svobodi, o lastni državi, ki naj vstane na naših kosteh in iz našega trpljenja. Padali smo, od bratovskih krogelj zadeti in iz tople krvi, ki je močila bojna polja je puhtel blagoslov svobode.

Doma, ko smo odhajali in v pismih so nas bodrili, nas slavili, ometavali nas s cveti in trakove nam pripenjali na prsa in puške — slovenske trakove. Obljubljali so nam, da nas ne pozabijo nikdar, da bodo skrbeli za naše žene in otroke, ako se ne vrnemo, da bodo nas nosili na rokah, ako nam zdrobi kroglja roko ali nogo, ako se naseli v naša zdrava telesa bolezen.

Deset let je preteklo od tistega časa. Deset dolgih, strašnih let, let ponižanja, trpljenja, gladovanja... Pet let je preteklo od naše osvoboditve, od našega ujedinjenja. In glejte, vse, kar so nam obljubljali, vse to je pozabljeno. Iz nas, krepkih mož in mladeničev, smo sedaj nebogljeni berači, pohabljenci, vsem v nadlego in jezo. Pet let se kuje zakon, da nam da nagrado za naše trpljenje in naše žrtve. Pet let in ni ga bilo mogoče do danes skovati. Vse, kar se je naredilo, vsi tisti projekti in načrti so se trudili, da bi nam vzeli še to, kar nam je takorekoč ostalo, kdo ve zakaj. Vsi naši apeli, prošnje, zahteve so se metale v globok koš preziranja, nas pa se začelo gledati postrani, če morda nismo rušilci države, nevarni elementi itd.

Deset let je preteklo in glejte, mnogi iz neznatnih takrat ljudi, so danes znameniti, premožni in pomanjkanja ne poznajo. Za nje je bilo tistih deset let doba žetve, veselja... Za nas doba umiranja in trpljenja. In stoteri iz njih, ki so v dobi deset let želi, ne poznajo in nočejo poznati nas, ki smo v dobi desetih let bili sredstvo njih bogate žetve.

Ko smo odhajali umirat, smo bili bogovi in hozana so nam klicali, kjerkoli je stopila naša noga. Ko smo se vračali, so se skrivali pred nami, da nas ne srečajo, zakaj manjkale so nam roke in noge in telo nam je bilo izmozgano od trpljenja. S svilo oblečene ženske obogatelih so skrbno pazile, da se ne zadenejo ob ponošene obleke naših žen in mater.

Tak je bil sprejem in tako plačilo. In to vse do danes.

In če mi, vojni invalidi, vojne vdove in sirote povzdignemo svoj glas nekoliko bolj ostro, nekoliko bolje odločno, nas se že pogleda preteče in roka išče, s čem bi nas udarila. Če mi danes v svoji nervoznosti in ponižanju kriknemo v gnjevu, že se nas prime za vrat in postavi pred vrata, kakor nadležnega beračа.

Kakor da smo sami krivi, da smo vojni invalidi, vojne vdove in sirote, tako postopajo z nami. Kakor da smo mi napovedali vojno, kakor da smo mi izdali ukaz za mobilizacijo, tako se nas gleda danes. Kakor da smo mi dali ukaz na boj, na klanje, na uničenje samih sebe, tako se postopa z nami danes. Kakor da smo si mi sami obljubljali vsemogoče kot nagrado po vojni, tako se nam posmehujejo danes, ko spominjamo na dane obljube.

Deset let. Čili in zdravi smo odhajali. Poglejte nas danes vi vsi, ki ste veseli in se vam dobro godi in vi vsi, ki zapovedujete in imate oblast. Poglejte naše cunje, v katere zavijamo svoja pohabljena telesa, poglejte naše otroke, ki umirajo, naše hčere, ki vam morajo služiti in so vam, mogočniki v uteho. Da smo mi, kot smo bili pred desetimi leti, bile bi one ugledne dame, lepe gospodične, bili bi naši sinovi gospodje, a ne hlapci in mi sami bi hodili po ulicah, kakor hodite danes vi, čislani in spoštovani in v kavarnah bi sedeli v prostem času in igrali bi biljard.

Deset let. Uničila so nam življenje, bodočnost in nas vrgla na smetišča, kakor se meče nepotrebna, polomljena posoda. Invalidski zakon je kača, ki se vleče od vlade do vlade, od skupščine do skupščine, vedno v novih, predelanih oblikah, neprestano lomečih vsako ugodnost, vsako zboljšanje našega vprašanja. Za vse je denar, za nas ga ni. Za vse je nagrada, za nas je ni. Mi smo sitnost vsem in vsak bi se nas rad odkrižal.

Deset let. Ko so nas gnali na bojišče, so molče ukazali: umrite! Ko govore sedaj, po desetih letih, o nas, se čuje iz njih besed zahteva: umrite!

In mi umiramo.

Lahko vam, ki živite. Saj je naša kri in naše trpljenje, ki vam je dalo življenje.

Pijte to kri in to trpljenje, saj je še mnogo obojega in bodite zdravi.

Mi pa umiramo.

Ko preteče še eno desetletje, bomo mrtvi. Tedaj si, vemo, oddahnete.

Vprašanje reduciranih.

Med posameznimi panogami našega vprašanja imamo globoko rano, ki se zajeda v telo množici vojnih žrtev in to je redukcija, ki so jo napravile Specijalne pregledne komisije. Ne moremo in ne smemo pripuščati tega postopanja niti za trenutek iz vidika, ker je danes za nas najvažnejše.

Prepričani smo po izkušnjah, uvidevnosti in poznavanju položaja ter stanja naših tovarišev in tovarišic, da se gode marsikomu krivice. Zasledovati moramo vse korake in iskati legalnega sredstva, da rešimo, kar se da rešiti.

Gre za eksistenco, za biti ali ne biti. Zato je nujno potrebno, da posvetimo v prvi vrsti vse svoje organizatorične moči temu vprašanju.

Znano je že, koliko ljudi bi bilo pri tem na nepravilen in krivičen način prizadetih, obrazložili smo že veliko slučajev javnosti in vedno prihajajo še novi ter hujši. Marsikdo se niti zavedal ni ter ga je čisto nepripravljenega, da bi se branil, zadela redukcija.

Vsi povdarjamo enoglasno, da tako ne more biti. Toda do danes še nimamo nobenega izgleda, kako si bomo odpomogli in ubranili prizadete tovariše in tovarišice.

Naše udruženje je podvzelo v tem pogledu že korake, ali pozitivne smeri še vendar ni doseglo. Zato mora neumorno gibati, da ne zamudi pravih momentov. S tem, da jih priznavamo še nadalje za svoje člane, še zdaleka ni zadosti.

Mi moramo ugladiti pot, da jim bo mogoče doseči zopet to kar so, odstraniti moramo vse zapreke, ki danes tega ne dopuščajo. Vsi smo poklicani, da sodelujemo v borbi svojih tovarišev za obstanek. Kje so te možnosti?

Prva bi bila, kakor smo še povdarjali v članku predidoče številke našega glasila, da ima vsak prizadeti, dokler ne dobi končnega odloka od Specijalnega sodišča v Beogradu, pravico do pritožbe. Ako vpoštevamo in uvidimo, da so se specijalne komisije držale predpisov v invalidskem zakonu, kakršni veljajo za prvoinštančne komisije, ali za invalidski odsek kot tak, njihove določbe niso še izvršljive. Dokler pa niso izvršljive, mora biti dopustna pritožba proti njim. Sploh po vsem pravu mora imeti vsak obsojenec vsaj enkrat vendar pravico pritožiti se.

Kadar postane odločba izvršljiva, potem ni več pritožbe. Ako bi bile pa odločbe specijalnih komisij že izvršljive (da bi ne bilo več pritožb proti njim), bi ne bilo treba v Beogradu še Specijalnega invalidskega sodišča kot nadrejene inštance. Dokler hodi zadeva nadaljnjo pot k raziskavanju in presojanju, mora biti vendar še mogoče stvar pojasniti, podkrepiti ali dokazati.

Kakor sedaj vidimo, v Beogradu odklanjajo tako postopanje in naše pritožbe.

Mi pa smo vedno trdili in še trdimo, da je to pravo vsem prizadetim po zakonu dopustno in da mora udruženje izvojevati, da se bo vpoštevalo to legalno pravo, ki je obenem tudi popolnoma naravno. Nikakor ne moremo misliti, da bi mogla zastaviti popolnoma naravno pot kar smrtnonosna gilutina, ki bi odsekala vse rešilne vezi.

Udruženje išče možnost, da pridejo vsi prizadeti reduciranci do svojih pravic in da dosežejo lahko popravek.

Središnji odbor je na zadnji plenarni seji z dne 12. julija sklepal o temu. Razmotrival je, kako bi se dalo nastopiti reducirancem. Možnost pritožbe, katero mi povdarjamo in gori utemeljujemo, niso uvideli. Pač pa smatrajo, da ima vsak reduciranec pravico, da postopanje glede svoje zaščite ali invaliditete obnovi. Vsak ima na ta način pravico takoj ko dobi odlok specijalnega sodišča, da zbere vse vidne in zanesljive podatke s katerimi more dokazati, da ima pravico biti zaščiten po invalidskem zakonu.

Vložiti mora obnovo postopanja tako, da se prijavi pri pristojni občini k zaslišanju po § 27. zač. invalidskega zakona. Na podlagi zadostnih dokazil n podatkov, ga morajo poklicati k nadpregledu.

Specijalno sodišče v Beogradu je dosedaj pošiljalo odloke brez vsake navedbe vzroka redukcije. Plenum je sklenil, da središnji odbor poskrbi, da bo v bodoče imel vsak tak odlok navedbo zakaj je kdo reduciran. Po tem vzroku bo vsakdo lažje izbral podatke k obnovi.

Obenem pa je sklenila plenarna seja v Beogradu, da mora najkasneje v treh mesecih potem ko dobi odlok specijalnega sodišča, vsakdo vpeljati obnovo postopanja, sicer se ga ne bo več smatralo za člana udruženja.

K temu pripominjamo, da mora vsak imeti v tej dobi vpeljano obnovitveno postopanje, ki lahko teče seveda poljubno samo, da ne ostane sploh tako, da se ne bi nič brigal in nič naredil. Ako se ne bo nič brigal ga bo udruženje smatralo, da ne potrebuje več zaščite in ga bo brisalo iz članstva.

Začrtali smo si torej pot po kateri naj bi se rešili prizadeti reduciranci.

Toda ni treba misliti, da ni to trnjeva pot, da nam bo kar uspelo. Treba je, da giblje in deluje celokupno udruženje, da se rešimo zla redukcije in zabranimo krivice našim članom.

Premisliti je treba, da danes odločilni faktorji nočejo pokazati nobene dobre volje, da bi spremenili svojo akcijo, ki so si jo začrtali.

Na plenarni seji je bilo končno še sklenjeno, da se unese posebna določba v bodoči zakon, po kateri bodo imeli reduciranci vedno pravico obnove. To pa le zato, da ne bo nobenega dvoma in zavračanja. Vendar pa je celokupno udruženje prepričano, da gre vsakemu to

pravo takoj, zato naj se ga tovariši in tovarišice poslužijo.

Zakon bomo forsirali, moledujemo zanj že dolgo dobo, ali ne moremo čakati, da bi bilo za tako važno eksistenčno vprašanje prepozno.

Mnenja smo, da se sploh misli ravno radi olajšanja zakona napraviti začrtano redukcijo.

Ko bo napravljen enkrat že križ čez vse reducirance, kdo se bo brigal, da jim bo dajal nove pravice.

Močno se bodo oddahnili, iznebivši se bremena. Zato ne moremo čakati šele na nove zakonske določbe. Poslužimo se prava, ki je naravno, ker pristoja nam po dobrem prepričanju pravica pritožbe in to lahko izvojujemo, ako se trdno držimo. Ako pa gremo po drugi poti, to je z obnovo, je tudi upravičeno, zato naj se vsi prizadeti iste takoj poslužijo.

Delujmo vsi močno organizirani na to, da rešimo prizadete, zabranimo nepravilnosti in jim z obnovo zasiguramo zaščito.

To naj bo danes najvažnejše vprašanje stanovske borbe, za katero moramo v krepkem udruženju podvzeti vse moči.

Vojne žrtve na Westfalskem.

Med našimi rudarskimi družinami na Westfalskem je mnogo vojnih invalidov, vdov in sirot, ki jih je usoda napotila tja s trebuhom za kruhom.

Današnje razmere v Nemčiji so v obče znano slabe. Na tisoče družin tamkaj strada, brez zaslužka in nimajo celo sredstev, da bi se mogle povrniti nazaj v domovino. Tudi pri nas manjka dela, naša podjetja odklanjajo moči, zato pa naše oblasti nočejo spravljati teh ljudi v domovino. Vendar pa se tudi ne pobrigajo za zaščito in pomoč ubogim trpečim ljudem.

Med njimi je veliko vojnih invalidov, ki ne dobivajo za svoje hibe ničesar. Največje reve pa so tamkaj vojne vdove in teh je zelo mnogo.

Možje so bili prej tamkaj rudarji ter so odšli na vojsko, nazaj pa se niso več povrnili. Družine z malimi otroci so ostale tamkaj osamljene, nezaščitene in brez vsake pomoči.

Invalidske oblasti se ne zmenijo, da bi jim kaj pomagale po invalidskem zakonu. Pozabljene ostajajo med tem, ko se druge države brigajo za svoje državljane v tujini. Naši ne dobivajo pokojnin. ne zdravstva, ne podpor. Kaj naj počnejo in kako naj živijo tamkaj otroci in vdove brez zaslužka, ko vendar ne morejo v rudnikih delati, pomoči pa nimajo, da bi prišli vsaj domov.

Oni kažejo žalostno sliko v tujini pri naših socialnih razmerah. Zanje veljajo istotako predpisi in določbe o pomoči po invalidskem zakonu, oni morajo prejemati vse udobnosti, ki veljajo za naše vojne žrtve, ker so naši državljani. Še več, oni potrebujejo danes večje in znatnejše pomoči in opore, ker so v mizernem stanju v tujini.

Naš invalidski zakon, katerega dobrote in ugodnosti so veliko premajhne, ne more ublažiti tako velike bede v katero so zašli ti reveži.

Prosimo ministrstvo za socialno politiko, da nujno vpelje primerno akcijo v ublažitev stanja vojnih žrtev na Westfalskem.

Oni so žrtvovali vse za državo od katere danes ne dobe zaščite. Ne smemo trpeti, da bi se kazale tako žalostne slike naših ljudi v tujini, ker to je za nas vse državljane nečastno in sramotno.

*

Ponižani in razžaljeni.

(O beračih.)

Mnogo jih je.

Prestolnica jih je polna povsod. Pogaženi od usode, popolnoma nesposobni za radosti in lepoto življenja, polni monotonih in bolnih spominov, kateri jih nikdar ne zapuščajo, žive v Beogradu dan na dan.

Nikdo jih ne zavida, vsi jih gledajo nejevoljno.

In to dan na dan, dan na dan.

Tožni in enoobrazni so ti dnevi. Solnce pripeka, zrak je poln vročega znoja. Ničesar zdravega ni v prirodi, vsaj tako se zdi tem revežem in smeh srečnih ni nič drugega, nego zasmeh prevaranih.

Radosti so lažnjive in resnica je samo v tugi, bolni in enoliki, turobni, podobni meglenemu nebu, v jesenskih oblačnih dneh. Radosti so lažnjive, ker so nesigurne in kratke. Tuga je njih zvest spremljevalec, ki se nikdar ne izneveri.

Ali vendar zavidajo tistim, ki se radujejo. Tem niso dnevi enoliki in solnce jim sije drugače. A za nje, bedne berače, je solnce le zasmeh.

Oni iščejo sočutja in dobrega. Zakaj znano je, da se v sočutju skriva ogromna, neobjasnjena naslada za onega, ki izkazuje sočutje. Sočutje, to pomeni biti močnejši in sočustvovati pomeni vzeti.

In zato, ko delamo dobro in nudimo beraču denar, mi instinktivno, sami se najbrž tega ne zavedajoč, damo vedeti, da se čutimo močnejšega od nesrečneža, ki išče sočutja.

Kdo bi mogel prešteti vse tiste slabe, izsušene, tresoče se roke, ki drhteč prosijo pomoči. Prosijo za dinare, s katerimi si ne kupujejo radosti življenja, nego vsakdanji košček kruha, da ohranijo življenje. Nemogoče jim je denar zaslužiti na drug način, ker jih je življenje zlomilo, jih vrglo iz svojega tira. Življenje valovi v raznovrstnih valovih. ali ti valovi ne dosegajo do berača. Valovi so jih že zagrnili in sedaj zahtevajo in iščejo nove bogove in nove žrtve, da venčajo prve in zdrobijo druge. Ne ve se za število žrtev življenja in tudi niso vse žrtve berači. Ali bolje, vsè žrtve so berači, samo ne v vsakdanjem pomenu besede.

Ne, ne prosijo vsi »ponižani in razžaljeni«. Nekateri iz med njih so duševni berači. Njih duša je mračna in oni bi želeli, da jim pred tužnimi in mračnimi očmi sine vsaj žarek svetlobe. Ali svetlobe ni in hrepenenje je neizpolnjivo. In kakor so nesrečni ti, ki molijo roke po denarju, so nesrečni tudi oni, katerih pota so mračna in ki stegujejo roke za daljno svetlobo.

Enim je življenje zlomilo telo, drugim dušo. In vendar, prvi so hujše kaznovani, nego drugi. Kaznovani s strašno kaznijo, morda najstrašnejšo, ker niso krivi.

Pogazivši telo, jim je življenje pogazilo tudi dušo.

V telesu drhti utrujenost in roke se stegujejo drhtajoč in utrujeno. Po vseh ulicah. Mnogo jih je, ki imajo svoja stalna mesta in jih nikdar ne zapuščajo. Vsak dan so na istem oglu, pred isto hišo z izrazom brezkrajne ravnodušnosti ali brezkrajnega jada na licu, kakor je pač temperament. In raznih temperamentov so ti nesrečneži. So hladni, ki so, kakor se zdi na prvi pogled že navajeni na surovo življenje, ki jih obdaja. Izgledajo mirni, kakor da ne iščejo miloščine, nego vrše nekak docela navaden posel, ki prinaša zaslužek.

Ali na dnu srca je neugasna in strašna bolest. Ura teče za uro, misli so napol uspavane, roka drhti v zraku na ušesa pa prihajajo odlomki pogovorov mimogredočih:

»Včeraj sem gledala lep film. Ti bi se smejal, ako bi ga videl, od srca...«

»Ali kdaj gremo na ta izlet?«

»Kupi mi to, kar sem želela...«

Radosti in veselje, vse mimoleteče, vse lažnjivo. Ali vendar so radosti. Ali za ljudi pohabljenih udov so vrata teh radosti zaprta. Valovi življenje, ali ne doseže njih, ki so pohabljeni in bolni. To so že izkoriščane žrtve surovega življenja.

Ponižani in razžaljeni, vsi, berači z ulic in berači, ki hrepene po svetlobi, vsi so brez nade na lepše življenje in trpe dan za dnevom...

Dan na dan...

Iz »Ratnega Invalida«.

Pozor pri prejemanju pokojnin.

V velikih slučajih se dogajajo pri posameznih invalidih ali vdovah spremembe družinskega stanja, vsled česar jim ne pripadajo več prejemki po invalidskem zakonu v isti meri. Zato je dolžnost vsakega takega, da vse spremembe takoj sporoči pristojni oblasti, da se mu ne nakazuje preveč pokojnine ali dodatkov.

Dogajajo se slučaji, da kdo prejema kar naprej, kolikor dobi nakazanega, brez da bi sporočil ali je upravičen ali ne. Misli si, ako ne vedo in nočejo sami pozvedeti, pa naj naprej pošiljajo.

Iv. Vuk:

Trije prijatelji.

»Če ne bo dijakov, starem to peč na tvoji zabiti glavi!«

Bombardon, ki se je že umiril, se je začudil.

»Kaj pa morem jaz za to?... Hm. Septembra si išči v takem slučaju.«

Fekeleš pa je ponovil in povdaril besedo »zabiti(.

Bombardona je zaščegetalo nekje v prsih in je vskliknil:

»Rebra ti semeljem, če ne nehaš zabavljati!«

Gotovo bi se jela prepirati še huje, da ni zaklical Jezik:

»Mirujta.«

Fekeleš se je obrnil k Jeziku:

»Kaj nisi slišal, kako je zabobnelo, ko je vrgel Bombardon na tla peč?... Kaj pa, če so bili dijaki že kje blizu. Ni hudič, da bi ne zbežali, ako so slišali. Zato se nikar ne čudi, če temu biku res razbijem glavo.«

»O tem se zmenimo pozneje. Sedaj pa poslušajta, kako si mislim, da bi se ta reč naredila.«

Fekeleš in Bombardon sta obmolknila, vendar sta sopihala še dokaj silno. Jezik pa je razlagal načrt.

»Ti, Fekeleš, vzameš drog. Ti, Bombardon, tisto peč, jaz pa zlezem na streho. Gledal bom v kuhinjo, vidva pa bodita pripravljena. Ko bom zažvižgal, tedaj začni ti, Fekeleš, razbijati z drogom po strehi, pa če celo raznesešs. Ti, bombardon, pa valjaj peč po diljah in jo meči sem in tja, da bo treskalo in grmelo. Ko zopet zažvižgam, pa morata vtihniti takoj.«

Načrt je bil odobren in sprejet.

Jezik je snel nekaj opeke in zlezel na streho. Fekeleš in Bombardon sta pa posedla na podstrešju.

»No, moja gospodinja bo gledala, ko bo krtačila te pajčevine,« je vzdihnil Bombardon. »Desetico bom ji moral dati napitnine.«

»Tudi meni se ne bo drugače godilo. Jezik ima prav za prav najbolje. Na strehi čepi, kakor sova in ima vsaj zvezde, ki mu svetijo. Tu pa drugega ne vidiš, kakor zubelj od cigarete.«

Dolgo so čakali. V mestu je bila ura za uro.

Kar pomoli Fekeleš glavo skozi odprtino.

»Jezik!«

»Kaj?«

»Ali jih še ni?«

»Ničesar ni slišati.«

Tedaj se je Fekeleš vnovič spomnil, da bi jih utegnila Bombardonova neumnost odgnati. Polastila se ga je jeza.

»Najbrž si jih odgnal.«

»Eh, kaj še.«

»Prav lahko.«

»Kaj pa, če nas je potegnil September?«

Fekeleš je sunil v opeko, da je zarožljalo in zaklical:

»Oj, hudič, hudič... To bi nas pa res namazal?!«

Bombardon pa je odvrnil:

»Pri moji ubogi duši, da mu jezik zarinkam, kakor prasetu, če nas je potegnil.«

Jezik je siknil:

»Tiho.«

Poslušal je, kakor divji kozel in vohal.

»Zdi se mi, da gredo!«

Fekeleš je stegnil glavo skozi streho. Slišal se je šum in čez nekaj časa kakor koraki, dokler se iz noči ni jelo razločno nekaj izmotavati in siliti naprej.

»Že so tu,« je stisnil Fekeleš svoj drog. Bombardon pa otipal peč.

Že se je slišalo govorjenje. Nekdo je vzdihnil:

»Kako strašno gledajo okna.«

»Ne glej tja,« je odgovoril drug glas.

Slišalo se je, kako so se uprli v vrata ljudje, ki so zopet zakrulila, kakor star prešič.

»Zažgi svečo,« je zaklical zopet glas in drugi so ponovili.

Toda to ni tako. Na vsakem kuponu je tiskano, da je treba vse spremembe takoj javiti.

Poprej je priznaval pokojnine invalidski odsek, ki je navadno že sam poznal bolj razmere vojnih žrtev in je uradno pozvedoval o spremembah in ni hotel postopati proti takim, ki so zamolčali razmere in upravičenost. Sedaj pa je priznavanje pokojnin prešlo na pristojna okrožna sodišča.

Kakor smo zvedeli bodo sodišča smatrala vsako zamolčanje sprememb tako, da bi dotični neupravičeno prejemal preveč, za nekako goljufijo.

Postopala bodo po zakonu in se zna pripetiti, da bo kdo radi tega kaznovan, na vsak način pa izgubil pravico do vsake pomoči po invalidskem zakonu, v smislu čl. 24.

Opozarjamo na to, ker vidimo, da je več takih slučajev, posebno pri vdovah ako se omože, ali pa da umrjejo otroci ali starši.

Zato naj vsi naši člani pazijo, da ne bodo imeli neprilik z oblastjo in naznanijo vsako spremembo pristojnemu okrožnemu sodišču.

Odprto pismo

Gospodu dr. Karlu Šavniku, delegatu ministrstva financ

v Ljubljani.

Podpisani odbor si dovoljuje javno vprašati, kje tiče vzroki, da se ne reši precej vloženih prošenj za trafike, ki so jih vložili že davno naši člani invalidi in članice vojne vdove potom invalidskega odseka pokrajinske uprave na finančno okrajno ravnateljstvo v Ljubljani. Dovoljujemo si urgirati posamezne slučaje:

1. Prošnja Josipa Janca je bila vložena že 15. aprila t. l. in že parkrat urgirana. Pridelitev k trafiki na kolodvoru Jesenice, bi se že davno lahko izvršila, ker je železniška direkcija v Ljubljani že 11. maja t. l. izjavila, da ne ugovarja iz svojega stališča glede pridelitve tov. Janca. Isti pa trdi, da izjavlja finančno ravnateljstvo, da manjka še izjava železniške direkcije.

2. Franjo Krušič je prosil že 27. februarja t. l. pod tuk. štev. 7206/23 za pridelitev k trafiki v Ljubljani, Mestni trg. Prošnja je bila že tudi urgirana 4. junija t. l. pod štev. 1946/24. Odgovora ni nobenega.

3. Pišek Ivan prosi za razpis trafike v Podlipi pri Vrhniki pod tuk. štev. 565/23 z dne 11. aprila 1923. Urgirana je bila njegova prošnja 26. marca 1924 pod štev. 547/24 in 16. julija 1924 pod štev. 2749/24. Nobenega odgovora.

Drugih slučajev ne bomo sedaj navajali. Prosimo nujno, da gospod delegat ukrene, da se prošnje glede trafik, na katere različne vojne žrtve težko čakajo v bedi in pomanjkanju hitrejše rešujejo in vse, kar jih stoji nemudoma rešijo.

Prejmite izraz našega velikega spoštovanja

Izvršni odbor Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani.

Naše gibanje.

Iz zadnje plenarne seje. Na zadnji plenarni seji središnjega odbora dne 12. julija t. l. v Beogradu se je sklepalo o spremembi pravil udruženja. Projekt se bo razmnožil in razposlal vsem odborom, da ga pretresejo in stavijo svoje primere.

Monopolski fond 4‰ se bo po sklepu plenuma vporabljal in sicer 75% izključno za zadrugarstvo, 25% za jačenje organizacije, 10% pa za vzdrževanje poslov središnjega odbora.

Dokler v kakem mestu ni invalidske zadruge, ostane 75% v vporabi Centralne zadruge v Beogradu, katere vsote pa se morajo takoj po ustanovitvi zadruge v dotičnem kraju izplačati.

Sklepalo se je tudi o grupiranju različnih fondov, ki jih ima udruženje.

Mišljenja so bila, da bi se v invalidski zadrugi grupirali vsi fondi, ki so namenjeni za osamosvojitev invalidov in njihovo gospodarsko ojačenje, posebno 1% in 4% od tobačnih trafikantov in drugi predlog je bil, da bi se sploh vsi fondi udruženja upravljali v invalidski zadrugi. Rešeno je bilo, da se vsi fondi udruženja grupirajo v invalidski zadrugi.

V projekt novih pravil naj se unese vprašanje posebnega fonda za pomoč vojnim žrtvam v slučaju bolezni in zdravljenja.

Po predlogu g. dr. Ježa naj se takoj revidira projekt bodočega invalidskega zakona. Nabavijo naj se brošure iz inozemstva in sestavijo primerki pomoči v drugih državah. O priliki sprejemanja zakona v skupščini naj se vrši velik zbor vseh delegatov udruženja v Beogradu in istočasno po vseh mestih in krajih ter naj se sprejmejo zahteve ter pošljejo depeše Nj. Vel. kralju in skupščini za dober in pravičen zakon. Predlog je bil soglasno sprejet.

Nato je bilo pretresano vprašanje redukcij. Tov. Štefe je predlagal, da se dotičnih ne izbaci iz udruženja in da se pri ministrstvu zahteva popravek redukcij.

G. dr. Jež je predlagal, da se unese v projekt zakona, da imajo vsi dotični pravico do obnove postopanja.

Plenum je sklenil, da se bo zavzel, da bodo vpoštevane vse obnove, ki naj jih reduciranci vlože takoj ko dobe odloke špecijalnega sodišča.

Udruženje pa smatra nadalje za svoje člane vse dotične, ki najkasneje v treh mesecih po prejemu odlokov špecijalnega sodišča vpeljejo obnove postopanja. Tudi bo središnji odbor poskrbel, da bodo v vseh odlokih špecijalnega sodišča navedeni vzroki redukcij.

Resolucija sprejeta na kongresu v Ljubljani se s primernim apelom tiska ter se potom plakatov nalepi po celi kraljevini o priliki desetletnice pričetka svetovne vojne.

Odobrijo se stroški kongresa v Ljubljani in se izreče zahvala izvršnemu odboru v Ljubljani za dobre priprave.

Glede 4‰ monopolskega denarja se sklene, da se izplača izvršnim odborom, v kolikor je že razdelitev izvršena z nalogom, da obrazujejo z vsemi prejšnjimi zneski vred fonde za zadruge. V bodoče pa se podružnicam ne izplačuje iz tega nič, temveč se samo razdeli tako, da se vpišejo deleži v zadrugah izvršnih odborov, pozneje pa se eventuelno tudi izplačajo, kjer se uvidi, da je v kakem kraju potrebna lastna zadruga. Pri izvršnih odborih pa se morajo čimpreje ustanoviti zadruge po pravilih osvojenih od središnega odbora.

Po rešitvi še nekaterih vprašanj posameznih odborov in središnjega odbora, je bila zaključena plenarna seja.

Vsem podružnicam. O priliki 10-letnice napovedi svetovne vojne je sklenil središnji odbor, da se potom plakatov obelodani naša resolucija iz zadnjega invalidskega kongresa s primernim apelom. Plakati so se razposlali vsem podružnicam, da jih nalepijo po vseh prostorih za plakatiranje in na drugih vidnih mestih.

K oprostitvi davkov. Po razglasu v predidoči številki glede prošenj za oprostitve osebnih davkov polnih invalidov, nam ni bilo jasno, katere invalide moremo smatrati kot take. Na vprašanje nam je odgovoril središnji odbor, da smatramo za polne invalide, ki imajo 60% ali več nesposobnosti. Le taki morejo torej zaprositi zao prostitev davkov, sklicujoč se na objavljeni razglas.

Izredni občni zbor. Dne 20. julija t. l. se je vršil izredni občni zbor pri podružnici v Šmarju pri Sevnici. Otvoril ga je tov. Jerala. Od prebitka v blagajni 623 Din sme porabiti podružnica 150 Din, za podporni fond pa se rezervira 473 Din. Poročilo tajnika in blagajnika se je po kratki debati vzelo na znanje. Delegat iz Ljubljane tov. Benedik je referiral o postopanju špecijalnih komisij in glede zakona. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik: Jerala; odborniki: Hohkraut, Grobelnik, Teraš, Klemenčič; nadzorni odbor: Mesojedec, Kranjc, Mastnak; namestniki upravnega odbora: Hribšek, Pertnač in Skočir; namestnika nadzornega odbora: Planinšek in Krevelj. — Z apelom na članstvo naj sodelujejo v organizaciji je bil zaključen občni zbor.

Natečaj za oddajo restavracije. Direkcija državnih železnic v Subotici razpisuje natečaj za licitacijo kolodvorske restavracije v Striživojni - Vrhpolje (na progi Ljubljana—Beograd). Licitacija bo 25. avgusta t. l. ob 11. uri dopoldne pri tej direkciji. Pogoji so tudi, da mora najemnik na lastne stroške zgraditi lesen kiosk. Ponudbe se taksirajo s 100 Din in vlagajo na naslov direkcije pod »Ponudba glede zakupa bifeja v Striživojni - Vrhpolje k broju 25.716/1924. od ponudnika N. N.«

Slovenjgradec. Tukaj se je vršil občni zbor dne 27. julija t. l. Udeležba je bila srednja. — Tov. Belinc kot delegat izvršnega odbora je poročal o različnih tekočih vprašanjih. Navzoči so z zanimanjem sledili. Med članstvom vlada veliko ogorčenje, ker ostaja invalidsko vprašanje še vedno nerešeno. Nekateri so pričeli pri tem omalovaževati udruženje, kar pa ni pravilno. Izvoljen je za predsednika tov. Puncer, za tajnika tov. Čreslovnik, za blagajnika Vernik.

Išče se Jožef Pišek iz občine Dolena pri Ptuju, kateri je služil pri 87. pešpolku, 16. stotnija, 4. vod. Iz Celja je odšel na fronto meseca septembra 1914. leta ter se je nahajal na vojni

---

Zaprasketala je šibica in ugasnila.

»Kaj delaš tako dolgo? Zažgi,« so se srdili glasovi.

»Zažgite,« je odvrnil nekdo. »Kaj nimate šibic?«

Hkrati je zaprasketalo nekaj šibic in se posvetilo. Sveča je gorela.

»Kdo neki je zlomil zapah,« je rekel eden iz dijakov in ga ogledoval. »Zadnjič je bil cel.«

»Nekdo, ki je močnejši kot ti,« je odvrnil drugi v smehu. »Kaj misliš, da vsak tako rad leze skozi okno, kakor ti?«

»Aha,« je pomislil Fekeleš. »Pa niste vsi tujci tukaj.« In pri misli, kako zaigra z drogom, mu je šlo na vesel smeh.

Dijaki so prižgali nekaj sveč in se takoj lotili dela. Nekateri so pripravljali sedeže, drugi trgali pajčevine v sobi, ker kuhinja je bila premajhna za vso tolpo. Fekeleš jih je naštel sedemnajst. Trije toraj niso prišli. Bolje spretni so se lotili gosi in jih skubili. Med njimi je videl Fekeleš tudi Septembra. Ostali pa so delali cigarete. Steklenice z vinom so pa zložili v kot. Bilo jih je osem, kar je Fekeleš celo dvakrat preštel.

Tudi Bombardon je poželjivo gledal vse to in nestrpno čakal signala.

Jezik pa je skrbno opazoval početje dijakov in po njegovi glavi so švigale misli.

»Zažvižgam?... Ne... Naj nam oskubijo goske. Spekli si jih bomo že sami.«

Dijaki so začeli kaditi in piti. Pripravili so stolček za kvartanje.

Bombardon se je dotaknil Fekeleša.

»Če Jezik skoro ne zažvižga, vržem to peč v kuhinjo.«

Fekeleš pa je otipal odprtino na strehi in pograbil Jezika za nogo.

»Kaj noriš?«

»Zažvižgaj, ali pa skočim z drogom v kuhinjo.«

Jezik je sprevidel, da je to tudi najpametnejše, zakaj vino se pije prehitro. Vtaknil je prst v usta in zažvižgal tako presunljivo, da se je malodane sam vstrašil. V bližnjem gozdu pa so se plašno dvignile vrane in prhutaje odletele.

Fekeleš je zamahnil po opeki, da je kar zažveketalo. Cele gruče zdrobljene opeke se je vsulo v kuhinjo. Bombardon pa je s strašnim srdom valjal peč in jo metal sem in tja, da se je stresala hiša in grmelo tako, kakor bo menda samo le na sodnji dan.

V kuhinji in sobi je prvi hip vse ostrmelo. Obstali so, kakor solnati stebri, bledi in strašno grozo na licih. Lasje so jim stali po koncu, kakor ježu igle. Nato pa je nastalo gomazenje, sopenje, cvilenje in pobeg. Vrata so se zamašila od silne gnječe. Kjer je le kdo mogel, tam je iskal izhoda. V minuti je bila kuhinja in soba prazna. Jezik je slišal, kako se je po goricah trlo kolje in lomastenje neštevilnih nog je odmevalo v noč.

Dijaki so bežali kot smrt.

Zopet se je zaslišal divji, presunljivi žvižg in marsikateri dijak je na begu padel na kolena in dvigal roke v blaznem strahu.

Na podstrešju pa je nastala grobna tihota.

Jezik je pogledal v kuhinjo. Tam je stal samo en dijak, miren, kakor steber in bled kakor sneg. V rokah je držal na pol oskubljeno gos. V prvem hipu se je Jezik ustrašil, misleč, da je okamenel vsled strahu, ali pa se, kakor Lotova žena, spremenil v solnat steber. In nič mu ni bilo prav, zakaj videl je, da je ostala samo ena gos. Ostali dve so dijaki v strahu nesli s seboj. Čemu mu bo potem »solnat steber«, če nima kaj soliti.

V tem se je pa »solnat steber« zganil.

Jezik ga je spoznal.

»September je... Čakaj, tudi ti boš bežal.«

(Dalje prih.)

pošti št. 34. Zadnjič je pisal dne 30. oktobra 1914 iz Hercegovine. Domneva se, da je pogrešan od 24. do 26. novembra 1914 pri Mitrovici. Kdor bi kaj vedel o imenovanem, naj sporoči podružnici Udruženja vojnih invalidov v Ptuju, ki bo obvestila njegovo družino. Eventualni stroški se bodo povrnili.

Podružnica v Črnomlju naznanja, da je prevzel tajniške posle tov. P. Maurin. Želi, da bi podružnica mogla dobro napredovati. Tov. Maurin uraduje za podružnico v svojem privatnem stanovanju in v pisarni v Jelenji vasi št. 27 pri Starem trgu in sicer vsak dan od 8. ure zjutraj do 12. ure in od 1. ure do 5. ure popoldne. Ob nedeljah in praznikih pa je na razpolago od 10. do 12. ure dopoldne. Vsak prvi četrtek v mesecu pa se oglasi tajnik v Črnomlju, kjer lahko sprejema člane v gostilni pri g. Šprajcerju. Le ako je slabo vreme izostane ta dan v Črnomlju. Ako je lepo vreme se lahko vpraša po tajniku podružnice navadno od 9. ure dopoldne do 2. ure popoldne. V kratkem se namerava napraviti več prireditev v prid podružnice.

V pojasnilo. Na željo podružnice na Jesenicah dostavljamo, oziroma popravljamo nekaj k poročilu o groznem činu invalida Ledererja na Golici. Brinšeka on ni umoril s tem, da mu je prerezal vrat z britvijo, temveč mu je zasadil nož v rebra tako, da mu je prerezal rebro na desni strani. Nož se je zasadil v pljuča tako, da je bila 10 cm globoka rana. Tudi niso Ledererja še prijeli v Avstriji, temveč ga še do danes nimajo. Toliko v pojasnilo na poročanja raznih listov.

Proslava osvobojenja Prekmurja se vrši dne 9. in 10. avgusta t. l. z ljudskim taborom v Beltincih. Tamkaj bo 10. avgusta ljudska slavnost in bodo nastopali razni govorniki. Tudi izvršni odbor bo zastopal tov. Grča iz Dol. Lendave. Slavnost priredijo prekmurski dobrovoljci. Pozdravljamo prireditev in ji želimo mnogo moralnega uspeha. Obenem pa pozivljamo naše okoliško članstvo, da po možnosti poseti to manifestacijo.

Naši grobovi.

V Ptuju smo pokopali dne 13. junija t. l. našega člana tov. Franceta Kukovca iz Ragoznice. Zapustil je ženo in dva nepreskrbljena otroka. V svetovni vojni si je nakopal težko bolezen, pri kateri je trpel grozne muke in je bil 100% invalid. Kljub temu pa ni dobival redno pokojnine in mu je prestala kar 10 mesecev. Tik pred smrtjo je na srečo vendar dobil izplačan ves zaostanek, ali kaj ko mu ni mogel dosti hasniti, ker je bil že v zadnjem stanju bolezni. Želel je samo, da bi bila njegova družina preskrbljena po novem invalidskem zakonu, katerega je težko pričakoval. Toda socijalni činjeniki sploh ne slišijo bednih glasov gladujočih in umirajočih.

Celje. V tukajšnjem invalidskem domu je preminul dne 6. julija t. l. vojni invalid Ivan Vovk, član tukajšnje podružnice. Pokojni zapušča ženo in šest nepreskrbljenih otrok. Pogreb se je vršil 9. julija t. l. ob 17. uri. Bodi mu lahka zemljica.

Razno.

Vrnjen vid vojnim invalidom.

Doktor Bonfon iz Bordoa je pokazal koncem preteklega leta v pariški medicinski akademiji slepega vojnega invalida, kateremu je vrnil vid devet let po zadobljeni rani, od katere je ranjenec oslepel. Od tega časa je dr. Bonfon pregledal šest slepih invalidov in uspelo mu je, da štirim vrne izgubljeni vid, kateri, dasi ni popoln, vendar ozdravljeni lahko čita in piše.

Kako zdravi dr. Bonfon vid oslepljenim vojakom? To ni nobena skrivnost. Priroda sama gre pri tem na roko. Tekom let v oslepelem očesu prirodne sile organizma delujejo obupno in naporno, da ustvarijo polagoma očesne mrežice in živčni del očesa, kateri je videti mrtev in izgubljen. On tako zopet oživi in postane sposoben, da sprejema svetlobne vtise. Ako se v tem trenotku s kirurgično operacijo odstranijo sprednji, neprodirni deli oslepljenega očesa, dobi slepec del izgubljenega vida in vidi približno tako, kakor vidi starec, kateremu zdravnik sname mreno z zenice. Dr. Bolfon misli, da je v Franciji in v drugih državah gotovo število vojnih invalidov, katerim bi se dal vrniti vid, ker se priroda sama bori v tem pravcu. Treba dovršiti z operacijo njeno delo.

Tako pišejo časopisi.

Ker je danes poslednji invalid izgubil nado, da mu država priskoči na pomoč z zboljšanjem njegovega ekonomskega položaja, to bo ta vest obradovala naše tovariše, ki so izgubili vid, da se jih usmili vsaj kirurgija in zdravniška veda in da zopet spregledajo.

Doktor Bonfon priznava sam, da vrnitev vida ni popolna, ali slepi invalid, ki živi v večnem mraku, bo srečen, ako se mu vrne vid vsaj toliko, da se lahko sam giblje. In dokler se največji prijatelji človeštva in invalidov v Franciji trudijo z vsemi mogočimi načini, da olajšajo usodo invalidov, se pri nas večinoma prezira invalidsko vprašanje in se jim jemlje še to, kar so imeli dosedaj. Primeri so specialne komisije.

Naša želja je, da dr. Bonfon z uspehom venča svoje započeto delo, a našim zdravnikom naj bo v primer.

*

Nova vlada. Po krizi, ki je nastala vsled borbe takozvane narodne koalicije Pašić-Pribičević in opozocionalnega bloka, je kralj imenoval novo vlado. Sestavljena je iz 5 Davidovićevih demokratov, iz 4 Jugoslovanskega kluba, 1 radikalni desident in 2 Spahovca. Kolo se je obrnilo. Režimske stranke so sedaj postale opozicionalne, in obratno. Še več, da govorimo v današnjem žargonu. Antidržavne stranke so sedaj državotvorne in narobe. To je igra dandanašnjih gospodov, invalidi pa trpimo dalje in z nami vsi, ki plačujejo davke. Videli bomo, koliko bo sedanja vlada razumevala invalidsko vprašanje.

Usoda zadnjih dostojanstvenikov c. kr. Avstrije

Razpad Avstro-Ogrske je imel za posledico, da je Karlova cesarska dvojica zbežala z Dunaja, avstrijski dvor in dostojanstveniki pa so se razkropili po vsem svetu. Nadvojvoda Friderik, vrhovni poveljnik avstro-ogrske vojske, živi na svojem posestvu na Madžarskem. Grof Berchtold, ki je bil ob izbruhu vojne zunanji minister in ki je napovedal Srbiji vojno, stanuje na svojem gradu v Buchlovicah na Moravskem; češkoslovaška vlada mu je šele po dolgih prošnjah dovolila naselitev na njenem ozemlju. Nadvojvoda Evgen, vrhovni poveljnik avstrijskih čet proti Italiji, se nahaja v Bazlu v Švici in piše že pet let zgodovino nemškega viteškega reda, čigar veliki mojster je menda še vedno. Generalni polkovnik Boroević je umrl zadet od kapi v Celovcu — zapuščen in obubožan. Grof Forgach, svoječasni poslanik v Beogradu, ki je pravil, da je ponosen na to, da je sestavil ultimat Srbiji, je životaril nekaj časa v pregnanstvu v Monakovem, sedaj se pa mudi na Dunaju in je »buchmacher« pri konjskih dirkah.

Maršal Conrad von Hötzendorf, načelnik avstrijskega generalnega štaba, biva deloma na Dunaju, deloma v Innsbrucku in deloma v Mergentheimu ter piše peto knjigo svojih vojaških spominov. Generalni polkovnik Böhm-Ermolli živi v Tešinu v Šleziji in je pozdravil predsednika Masaryka pri njegovem zadnjem obisku v imenu vojaških upokojencev. Grof Clam-Martinic, bivši ministrski predsednik, biva kot zasebnik v Lincu. Baron Montlong, načelnik tiskovnega oddelka zunanjega ministrstva, vodja hujskajoče časopisne kampanje v odločilnih dneh, je sotrudnik neke dunajske časopisne korespondence. Famozni baron Fries-Skene, zadnji tržaški namestnik, igra bakarat v dunajskem jockey-klubu. Gotovo bo še vsem v spominu, kako je ta gospod pobegnil ob prevratu iz Trsta in se z uradnim avtomobilom pripeljal po Tržaški cesti v Ljubljano, kjer so ga častniki Narodne vlade aretirali. Gospod baron je moral izstopiti kot vsak navaden zemljan in se žalostno peljati z železnico naprej na Dunaj.

Polkovnik Kerchnawe je vojaški sotrudnik nekega nemškega lista. Seidler, bivši ministrski predsednik in na koncu načelnik kabinetne pisarne cesarja Karla, je sedaj profesor, bivši poslanik Wieser je ravnatelj delniške družbe Agrumaria, polkovnik Eisner-Bubna, šef vojnega tiskovnega urada, zastopa neko holandsko filmsko družbo v Berlinu. Maršal Kövess živi na Dunaju in so lani dunajski frontni bojevniki defilirali. General Belmont, predsedništveni načelnik v vojnem ministrstvu, je zasebni uradnik, polkovnik dr. Bardolff, vojaški zaupnik Franca Ferdinanda, pa bančni uradnik.

Tako daje vsem tem bivšim vojaškim dostojanstvenikom kruh in zavetje meščanski poklic in civilna obleka. Mnogo bivših generalov pa živi seveda jadno življenje penzijonistov in nekdanji sijaj se je izpremenil v beraštvo.

V Atenah se je sestavila tudi nova vlada, katero pozdravlja vse prebivalstvo.

Gerent ljubljanske občine. Dr. Viljem Krejči je odstavljen in imenovan dr. Ljudevit Perič, bivši župan.

Narodna skupščina, ki bi se imela sestati šele 20. oktobra, se sestane 6. avgusta t. l. Kralj je tozadeven ukaz že podpisal. Tu bo treba, da bodo invalidi na svojem mestu, da dobimo zakon.

Razmerje strank v parlamentu. Vladin blok razpolaga s sledečimi grupami: Davidovićevci 32, klerikalci 24, spahovci 18, Nastas Petrović 1; skupaj torej 75. Izven vlade stoječe grupe, ki so po izjavah g. Davidovića pripravljene podpirati njegovo vlado: radičevci 68, razni disidenti 10, (grupa Ranković, dr. Drinković, črnogorska federalista in drugi), Nemci 8. Neopredeljeni: Turki (džemijet) 14, nekateri disidenti 3; skupaj 178. — Opozicija: nacionalni blok: radikali 104, demokrati 15 (119), zemljoradniki (srbski in poslanec Pucelj) 11, Atanasijevićeva grupa 3; skupaj 133.

Potni list za nebeško kraljestvo. Pred svojo smrtjo se je neki pobožni Rus preskrbel s cerkvenim potnim listom, ki bi naj imel namen, da mu zavaruje sprejem pri sv. Petru ali sv. Nikolaju. Tak sličen potni list poseduje tudi britanski muzej. Potni list ali bolje priporočilno pismo se glasi: »Mi Makarij, po božji milosti škof kijevski, Volinske gubernije in Rusije, na našega gospoda in prijatelja sv. Petra, vratarja vsemogočnega Boga. Mi objavljamo s tem, da je danes umrl gospod služabnik knez Teodor Vladimirski. Priporočamo nujno, da ga brez odlašanja sprejmeš v nebeško kraljestvo. Odpuščeni so mu bili vsi njegovi grehi in dobil je naš blagoslov in pusti ga neovirano v nebesa. Da se to zgodi, smo ga opremili z oprostilnim pismom, kot svedočbo. — Dano v našem samostanu, Kijev, na 30. dan meseca julija v letu 1541. — V udanosti Makarij.

Stroški svetovne vojne znašajo po angleški statistiki nič manj kot 680 milijard zlatih dolarjev, to je skoraj 60 bilijonov papirnatih dinarjev.

Röntgeniziranje žil. Doslej se niso dali napraviti jasni röntgenovi posnetki žil-dovodnic in odvodnic v živem človeškem telesu, ker se žile v mišicah premalo odražajo. Sedaj se je dvema nemškima zdravnikoma dr. Berberuchu in dr. Hirschu posrečilo ojačiti nasprotje med krvjo in mesom, da so nastale na plošči jasne slike. V kri bolnika se vbrizga neškodljiva stoncijeva sol in arterije in vene se do najmanjših vejic jasno začrtajo na plošči. Znano je, da se da napodoben način dobiti tudi slika želodca. Bolnik zavžije majhno zmes kadmija, ki ga röntgenovi žarki ne prodro dobro in se zato odraža želodec v vsej svoji obliki na plošči. Z možnostjo, da se dajo tudi žile dvodnice in odvodnice röntgenološko ugotoviti, je napravljen velik korak naprej v razvoju zdravstva. Ostajajo sedaj samo še žavci in kite, ki jih doslej še ni mogoče jasno opaziti na plošči.

Arabsko pleme prestopilo k judovstvu. Beduinsko pleme Al Šmalni, ki se je sedaj utaborilo v bližini Safeda v Palestini je zaprosilo palestinsko vlado, naj bi podpiralo njegove člane v tem, da bi moglo prestopiti v judovsko vero. Pripadniki plemena pravijo, da so po svojih tradicijah potomci Judov in da se žele povrniti k veri svojih očetov. Mnogo Judov in Arabcev v Palestini sodi, da izvira del sedanjega arabskega prebivalstva dežele od Judov, ki so ostali v Palestini in tekom stoletij prevzeli vero gospodarjev, to je mohamedansko.

Za tiskovni sklad so darovali:

Majcenič Janko, Kočevje 14 Din; Plavčak Ivan, Sv. Florjan p. Rogatec 9.50 Din; Černe Pavel, Ljubljana 17.50 Din; Majcenič Janko, Kočevje 50 Din; Korun, trgovec, Sv. Peter v Sav. dolini 5 Din; Kragelj, trgovec, Sv. Peter v Sav. dolini 5 Din; Pajk, elektr. podjetje Celje 10 Din; Koglar, knjigovodja, Sv. Peter v Sav. dolini 2.50 dinarja; Pirc, pek, Sv. Peter v Sav. dolini 5 Din; Turk, mesar, Sv. Peter v Sav. dolini 5 Din; Četina Alojz, Sv. Peter v Sav. dolini 2.50 Din; Cvenk Albert, gostilničar, Sv. Peter v Sav. dolini 5 Din; skupaj 131 Din.

Odgovorni urednik: Ivan Vuk.
Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.